

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Bestuurskundige Berichten juli 1999

Swinkels, B.; Boender, D.-P.; Meihuizen, S.; Overduin, I.; Schellingerhout, R.; Varkevisser, G.

Citation

Swinkels, B., Boender, D. -P., Meihuizen, S., Overduin, I., Schellingerhout, R., & Varkevisser, G. (Eds.). (1999). Bestuurskundige Berichten juli 1999. *Bestuurskundige Berichten*, 14(3). Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234237>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234237>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Bestuurskundige Berichten

PORT BETAALD
PORT PAYÉ
FRYS-BAS!

Juli 1999
Jaargang 14, nr. 3

Zomer 1999

De Bestuurskundige Berichten is een
officieel orgaan van de Bestuurskundige
Interfacultaire vereniging Leiden

Klaar?

Panfox Trainee Instituut werft, selecteert en professionaliseert jong universitair en hbo-geschoold toptalent voor Panfox en haar klanten.

Wat is Panfox?

Panfox is een dynamische, onafhankelijke en innovatieve onderneming, met ruim 170 medewerkers, gespecialiseerd in het onder architectuur realiseren van een duurzame en flexibele informatievoorziening. Wij opereren landelijk.

Binnenkort opent Panfox regiokantoren in de Randstad en in Midden-Nederland.

Wat doet Panfox?

We (her)ontwerpen bedrijfsprocessen, we ondersteunen bij strategieontwikkeling, we plannen, ontwerpen, construeren, bouwen en implementeren de informatievoorziening of delen daarvan. We ontwikkelen en implementeren daarbij infrastructurele voorzieningen en (software)componenten die gemeenschappelijk te gebruiken en te hergebruiken zijn. Wij ondersteunen dit alles met dienstverlening op het gebied van professionalisering van beslissers en uitvoerders op het IT-vlak.

Panfox werkt vanuit een oorspronkelijke, zelf ontwikkelde visie. Daarbij staan de architectuur- en infrastructuurconcepten centraal. Het doel dat Panfox zich stelt, is niet minder dan het vergroten van het succes van organisaties en hun mensen.

Het begint pas! Je bul met klinkende cijferlijst (bijna) in de ene hand en een handvol personeelsadvertenties van 'automatiseringsbedrijven' in de andere hand. Mogelijkheden te over als je carrière wilt maken in de wereld van de informatisering. Wordt het een grote of kleine organisatie, een bedrijf of adviesbureau en ga je je specialiseren of wil je je breed ontwikkelen? Wat het precies wordt, zal de praktijk uitwijzen. We gaan er van uit dat je inmiddels de kennis hebt en de kunde verder kunt ontwikkelen om aan de slag te gaan en uiteindelijk na een traineeschap succesvol te zijn als adviseur van Panfox, of als informatiseerder bij één van onze klanten. Dat zijn grote, gegevensintensieve organisaties als: banken, verzekeringsmaatschappijen, telecommunicatiebedrijven en overheidsinstanties.

Wij bieden...

een intensief training-on-the-job-programma waarin we de kennis en expertise die in ons bedrijf aanwezig is, overdragen. Het opleidingsprogramma is gericht op uitbreiding van vak kennis en persoonlijke ontwikkeling. Persoonlijke groei is een belangrijk onderdeel van onze mensgerichte, informele en open cultuur. Hard voor de zaak en hart voor de mens gaan bij ons nadrukkelijk samen, elke dag weer. Van cultuur en persoonlijke ontwikkeling alleen kun je echter niet bestaan: uiteraard verdienen je goed, en heb je prima secundaire arbeidsvoorwaarden.

Wij vragen IT-trainees...

toppers, die willen uitblinken als **ontwerper** of **bouwer** van informatiesystemen. Waar gaat je hart naar uit? Onder toptalent verstaat het Panfox Trainee Instituut oorspronkelijke, creatieve denkers op het gebied van bestuurskunde, bedrijfskunde of bestuurlijke informatiekunde, (theoretische) informatica, (theoretische) natuurkunde, programmeerkunde, of OOTI. Teamspelers met de onstuitbare drive te schitteren. Mensen die boven het maaiveld willen uitsteken, ambitieus zijn, die informatie uit hun omgeving gretig absorberen en daardoor willen groeien. Mensen met passie voor hun vak, een sterk eergevoel en een nuchtere, analytische denkwijze. En met aandacht en respect voor zichzelf, voor hun collega's en voor hun klanten.

Ben je zo'n topper?

Richt dan je bondige reactie (met CV) aan: Kennard Brandenburgh, Manager P&O, Postbus 203, 5240 AE Rosmalen. E-mailen kan uiteraard ook: BrandenburghKC@panfox.nl Voor meer informatie kun je Kennard bellen Tel.: 073-528 28 63. 's Avonds is Kennard bereikbaar op 076-542 70 16. Natuurlijk kun je ook kijken op www.panfox.nl

PANFOX

Informatisering onder architectuur

Cap Gemini Nederland B.V.: De snelste weg van universiteit naar diversiteit

Breed opgeleide academici die zich bezighouden met de toekomst van bestuurlijke organisaties. Daar zijn wij, de divisie Overheid van Cap Gemini, voortdurend naar op zoek. Bij de BIL zijn we hiervoor aan het juiste adres! Mede daarom is Cap Gemini sinds 1 mei van dit jaar exclusief hoofdsponsor van de Bestuurskundige Interfacultaire vereniging Leiden geworden.

Cap Gemini is voor opdrachtgevers een schakel tussen de informatietechnologie en de bedrijfsvoering. Daartoe bieden we organisaties alle denkbare mogelijkheden op het gebied van consultancy en informatietechnologie.

Bestuurskundigen kunnen wij een uitdagende job aanbieden, want onze klant – de overheid in de breedste zin –, is behoorlijk in beweging. Cap Gemini biedt een grote diversiteit in professionele dienstverlening aan in de markt voor business- en IT-services. Wij ondersteunen onze opdrachtgevers om informatie in hun organisatie blijvend doelgericht en doelmatig te gebruiken. De kernactiviteit van Cap Gemini is het leveren van maatwerkoplossingen: vanaf het voortraject (management- en IT-consultancy), via ontwikkeling en bouw, tot en met het beheren en exploiteren van applicaties en systemen.

Cap Gemini en de BIL zijn van plan hun samenwerking innovatief te blijven ontwikkelen en gaan in de toekomst gezamenlijk dingen ondernemen. De site van de BIL houdt je op de hoogte: <http://welcome.to/bil>. Breng ook een bezoekje aan de site van Cap Gemini. <http://www.capgemini.nl>.

Meer informatie?

Voor meer informatie kun je contact opnemen met:

Cap Gemini Nederland B.V.

Divisie Overheid

Saskia Stekelenburg

Tel.: 030 252 6318

saskia.stekelenburg@capgemini.nl

Of:

Michiel de Weger

Tel.: 06 2126 3593

michiel.de.weger@capgemini.nl

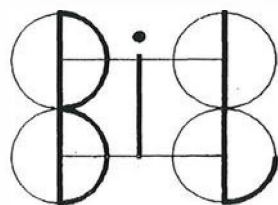
Inhoudsopgave

Bestuurskundige Berichten

jaargang 14, nr. 3

juli 1999

-
- Verkiezingen
Ruben Schellingerhout 4
 - Democratische besluitvorming in de Europese Unie
Steven Meihuizen 8
 - McMondialisering en Coca-Colanisatie, de invloed van multinationals
in ontwikkelingslanden
Gert Varkevisser 12
 - Sleutelfiguren
Mark Rutgers 15
 - Hilsen fra Iris!
Iris Overduin 17
 - Stockholm: Een overzicht
David-Paul Boender 20
 - "Fedje heeft alles wat een grote stad ook heeft..."
Iris Overduin 24
 - The view from here. The Solution to Title Creep
H. George Frederickson (uit PA Times, vol. 22, no. 6, p. 9) 27
-

**Bestuurskundige
Interfacultaire
vereniging
Leiden**

**De Bestuurskundige Berichten is een officieel orgaan van de
Bestuurskundige Interfacultaire vereniging Leiden.**

Voorwoord

Het gaat snel, zo'n studiejaar. Het is alweer juli, en dat betekent dat er weer een jaar voorbij is. Voor velen eindelijk vakantie, voor een enkeling nog een hertentamen in augustus.

Dit nummer kent weer een aantal bekende zaken, zoals de column van dhr. Rutgers en de (laatste) column van de buitenlandredactie. De overige redacteurs hebben weer een aantal afwisselende artikelen neergezet. Van Europese verkiezingen, tot mondialisering en de multi-nationals. Ook is er een artikel over wat er na de studie kan gebeuren met de loopbaan van een bestuurskundige.

In de hoop dat deze zomer mooi weer mag brengen (liefst geen hittegolf tijdens de hertentamens in augustus, zoals ik vorig jaar mocht meemaken) wens ik iedereen namens de redactie alvast een prettige vakantie, en voor hen die daarvan houden, veel zon, zee en strand toe!

Veel leesplezier!!

Bob Swinkels

Colofon

Redactieadres: Bestuurskundige Berichten, p/a B.I.L., Postbus 9555, 2300 RB Leiden, telefoon 071-5273696, fax 071-5273979

Hoofdredacteur: B. Swinkels

Redactie: D-P. Boender, S. Meihuizen, I. Overduin, R. Schellingerhout, G. Varkevisser.

Lay-out: B.J. Rienstra

Redactieraad: drs. F. Jorna, dr. F.M. van der Meer en dr. J. de Vries

Druk: Drukkerij Faculteit der Sociale Wetenschappen

ISSN: 0920-5772

Copyright: 1999 B.I.L.

Bestuurskundige Berichten is een uitgave van de Bestuurskundige Interfacultaire vereniging Leiden (B.I.L.) en verschijnt vier maal per jaar.

Het is niet toegestaan zonder toestemming van de redactie op enigerlei wijze het geheel of delen van dit nummer te reproduceren. Waar redacteurs op persoonlijke titel hun mening geven is deze niet noodzakelijkerwijs die van de gehele redactie.

Abonnement: Leden van de B.I.L. ontvangen Bestuurskundige Berichten gratis thuis. Voor niet-leden kost een abonnement |16,- per jaar. Dit dient te worden voldaan op bankrekeningnummer 56.65.22.357 t.n.v. de B.I.L. Leiden o.v.v. abonnement B.B. of op giro 9200 van ABN-Amro Leiden o.v.v. B.I.L., rekeningnummer 56.65.22.357; abonnement B.B.

Kopij voor de redactie: Als WP5.1, WP6.0 of word 6.0 bestand op 3.5 inch HD/DD diskette zonder enige opmaakcodes met een uitdraai.

Advertenties: Yvonne van der Vlugt, 071-5273696.

Illustratie: René Leisink, rene@zipper.demon.nl

Verkiezingen

R. Schellingerhout

Iedere keer vormt de opkomst bij verkiezingen weer een teleurstelling. Teleurstelling overheerst altijd in de commentaren na afloop. Is er hier sprake van een onomkeerbare trend? Wie is er eigenlijk verantwoordelijk voor de lage opkomst. Kiezers of gekozenen. Dit zijn vragen die aan de orde komen in dit artikel.

De verkiezingen zijn al weer een tijdje achter de rug. De opkomst was wederom bedroevend laag, een historisch dieptepunt is het zelfs genoemd. Dit terwijl er toch van alles is gedaan om het opkomstcijfer op te krikken. Het stemmen werd de mensen makkelijk gemaakt en de campagnes waren groots opgezet. Blijkbaar zijn deze middelen onvoldoende om mensen tot stemmen te bewegen. Een andere mogelijkheid is dat zij het verkeerde probleem proberen aan te pakken. De vraag wordt dan wat het "echte" probleem is.

Gezien het grootse campagneveld en de betrekkelijke eenvoud waarmee de stem uitgebracht kon worden kunnen twee verklaringen voor de lage opkomst in ieder geval worden uitgesloten. Het lijkt namelijk onwaarschijnlijk dat mensen gegeven deze inspanningen niet wisten dat er verkiezingen waren of dat ze niet hebben gestemd omdat ze het even vergeten waren. Probleem is wel dat deze twee problemen eigenlijk de enige problemen zijn die met de genoemde instrumenten opgelost kunnen worden. Dat er andere oorzaken zijn dan onbekendheid met het feit dat er verkiezingen zijn en vergeetachtigheid is gezien de huidige inspanningen wel aannemelijk. Het feit dat de opkomst al een aantal jaren laag is en dalende doet vermoeden dat er geen sprake is van een incident maar van een structurele ontwikkeling. Hieruit vloeit niet logischerwijs voort dat er ook een probleem is. Mensen kunnen ook gewoon heel tevreden zijn en daarom niet gaan stemmen en op deze wijze uitdrukking geven aan hun voorkeuren. Dit is echter een weinig bevredigende verklaring. Mensen zouden die tevredenheid ook tot uitdrukking kunnen brengen door te gaan stemmen en uit de meeste onderzoeken blijkt dat mensen zeker wel wat te klagen hebben.

Hoewel de invloed van campagnes in verkiezingstijd dus niet overschat mag worden (wat nog niet wil zeggen dat ze afgeschaft moeten worden!) is er wel degelijk plaats voor campagne. Een informatie- of voorlichtingscampagne. Ondanks alle informatie die over de mensen wordt uitgestort is nog steeds sprake van een groot informatiekort. De bekendheid met structuren, organen en procedures is minimaal. Men is niet op de hoogte van de bevoegdheden van de verschillende, al dan niet gekozen, organen. De activiteiten van een orgaan worden vaak ook toegeschreven aan andere organen. Negatief beoordeeld beleid heeft daarom ook zijn weerslag op organen die er niet voor verantwoordelijk zijn. De opinie over de organen wordt daarnaast veelal sterk beïnvloed door negatieve beeldvorming. Opmerkelijk hierbij is dat deze negatieve beeldvorming vaak bevorderd wordt door uitlatingen van de gekozen leden van de organen waar men zou verwachten dat, aangezien zij gebaat zouden zijn bij een positieve uitstraling, er juist van hun kant een extra inspanning geleverd zou worden om dit negatieve beeld om te buigen. Zij leveren deze positieve inspanning ook. De negatieve beelden overheersen echter in de meningsvorming. De negatieve uitlatingen lijken voort te komen uit een vorm van frustratie bij de verkozenen met wat zij als onbegrip percipiëren. Onbekend en onbemind geven zij uiting aan hun frustraties.

Feit blijft dat dieperliggende oorzaken voor de lage opkomst niet worden beroerd door instrumenten die alleen tijdens de verkiezingen worden ingezet. Daarvoor is het "too little, too late". Er zijn verschillende theorieën die pogen een verklaring te geven voor de lage opkomst. Deze theorieën poneren vrijwel allemaal de stelling dat er dieperliggende oorzaken zijn.

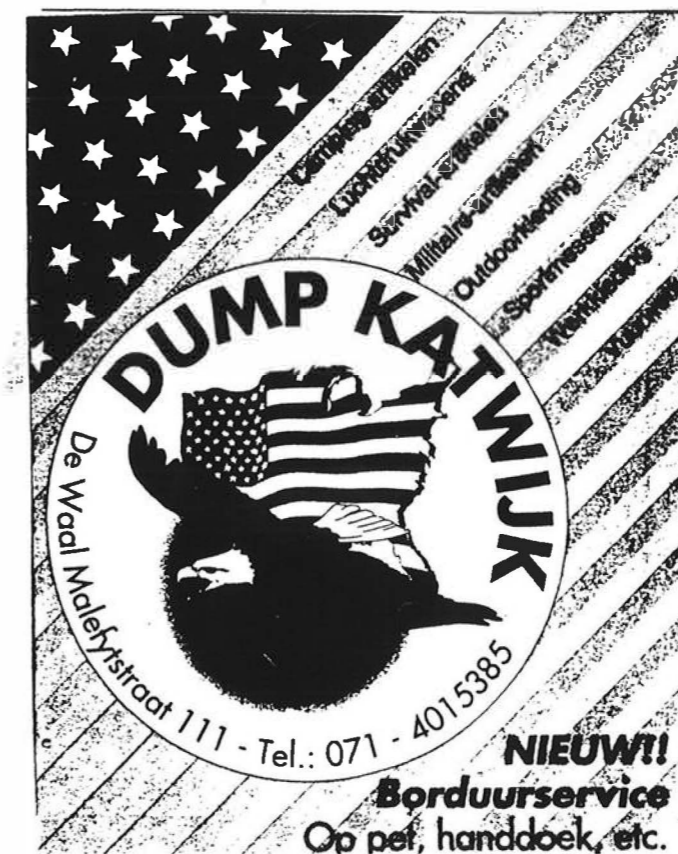

Zoekt u duurzame kwaliteit?
Het adres voor het borduren van:

U vindt ons in het pand
van de Dumpshop!

- ☛ relatiegeschenken
- ☛ promotieartikelen
- ☛ bedrijfskleding
- ☛ gewoon voor de gein

schoolstraat 7d-2225 KN-Katwijk -tel/fax: 071-4074263
(zie plattegrond) buslijn 41 stopt 100 meter bij ons vandaan

Stitch
2000

Volledige onbekendheid met de organen kom niet meer voor als verklaring voor de lage opkomst tenzij als sluitstuk om alle uitzonderingen bestreken te hebben.

De meeste verklaringen richten zich op desinteresse als belangrijkste verklarende factor. Men zou het belang niet zien van het orgaan waarvoor verkiezingen worden gehouden. Hierbij wordt ook vaak aangevoerd dat mensen het gevoel hebben "dat het toch allemaal niks uitmaakt" en dat het "allemaal een pot nat is". Deze stemming wordt nog wel eens toegeschreven aan een gebrek aan inzicht in de werkwijze en de structuur van de verschillende organen. Dit laatste is geen verwijt aan de kiezers. Het is niet zo dat er sprake is van een falen van de kiezers omdat zij niet in staat zouden zijn om hun eigen belang te onderkennen en zich daarover te informeren. Het is aan de leden van het orgaan wat stelt dat het de belangen van de kiezers vertegenwoordigt om dit duidelijk aan de kiezers over te brengen.

LET OP
- Het is strafbaar om op naam van een ander aan de stemming deel te nemen.
- De voorzitter van het stembureau is bevoegd van u te verifiëren.

Gemeentestempel
DEEL NOORD AFD. G

Oproepkaart
Gemeente Amsterdam
Kieskring 1 (Amsterdam)

OPROEPING voor de verkiezing van de leden van
PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-HOLLAND op WOENSDAG 3 MAART 1999

Aan dhr./mevr.
R. Schellingerhout
Jisper...

Deze oproepkaart is omgezet in een kiezerspas, die bruikbaar is voor het uitbrengen van uw stem in elk stembureau in Nederland.

Datum: **02 JUNI 1999**
De burgemeester / aangewezen ambtenaar, *R. Schellingerhout*

Paraaf stembureau:

Volmachtbewijs

Met blokletters invullen!

Naam gemachtigde: Woonplaats:

Adres:

De gemachtigde verklaart zich door mede-ondertekening bereid voor de volmachtgever bij volmacht te stemmen en met inbegrip van deze machtiging niet meer dan twee aanwijzingen als gemachtigde te hebben aangenomen.

Handtekening volmachtgever: Handtekening gemachtigde:

Geef uw kaart pas aan een ander mee, nadat u zelf hebt ingevuld wie u machtigt tot het uitbrengen van uw stem.

De vergelijking met een belangenorganisatie kan in dit opzicht verhelderend werken. Ook een belangenorganisatie moet mensen ervan overtuigen dat zij een behartigenswaardig belang poogt te beschermen. Indien de belangengroep er niet in slaagt om mensen van de beschermenswaardigheid van het belang, en haar rol in dezen, te overtuigen zal zij naar alle waarschijnlijkheid aan legitimatie inboeten. Hoewel een belangengroep ook andere gronden ter legitimatie kan hebben, zoals de beschikking over exclusieve kennis, vormt het aantal mensen wat haar

doel en werkzaamheden ondersteunt, meestal tot uitdrukking gebracht in lidmaatschap en dus het aantal (actieve) leden meestal de belangrijkste graadmeter voor haar gewicht in het beleidsproces.

Het is daarmee voor belangengroepen van het grootste belang dat zij een voldoende grote achterban weten te creëren ter ondersteuning van hun activiteiten. Zij hebben in hoofdzaak twee keuzen in de manier waarop zij nieuwe leden werven. Er kan gekozen worden voor grote publieksacties die slechts eens in de zoveel tijd gehouden kunnen worden maar vaak wel veel nieuwe leden opleveren of men kan zich concentreren op kleinschalige, "grass roots" activiteiten die verhoudingsgewijs veel energie kosten maar uiteindelijk wel net zoveel of misschien nog wel meer leden opleveren. Het betreft hier een grotendeels theoretisch onderscheid. Belangengroepen beperken zich namelijk vrijwel nooit tot eenmalige grootschalige acties. Dergelijke eenmalige acties worden uiteraard wel georganiseerd maar deze vormen dan ondersteuning van kleinschaligere activiteiten die continu worden ondernomen. Een nadeel van de grote publieksacties is namelijk dat toetreding tot de organisatie tijdens dergelijke acties vaak impulsief is. Leden die langs deze weg zijn binnengehaald verlaten vaak dan ook weer makkelijk de organisatie. Het is daarom noodzakelijk voor de belangenorganisaties om mensen die langs deze weg zijn binnengehaald 'warm te houden' door bijvoorbeeld informatievoorziening en activiteiten dit om de leden vast te houden. Indien zij

dit niet doen of onvoldoende succesvol zijn in het behouden van de leden raken zij verwickeld in een continu gevecht om het bestaan waarbij het binnenhalen van nieuwe leden het verdedigen van de belangen waarvoor de organisatie is opgericht als doel van de organisatie zal verdringen. Het is voor belangengroepen duidelijk dat de organisatie over langere periodes niet in stand kan worden gehouden met grote acties alleen.

Leden van gekozen organen bevinden zich in eenzelfde situatie. Willen zij burgers meer betrekken bij hun activiteiten en het beleid dan is het noodzakelijk dat ook zij meer een dieptestrategie gaan voeren. Vast staat dat het effect van de eenmalige, grootschalige verkiezingsacties beperkt is. Er zal meer aandacht moeten worden besteed aan het inhoudelijk betrekken van burgers. Mensen zijn nog steeds geïnteresseerd en bereid zich in te zetten als het om inhoudelijke en niet puur promotionele activiteiten gaat en zij hun eigen inbreng kunnen terugvinden in de naderhand gevolgde beleidslijn. Noodzakelijk hiervoor is dat de gekozenen een 'gedachtenomslag' weten te maken. Zij zullen commentaar op hun standpunten en beleid niet als kritiek moeten ervaren maar zien als een overwinning op de communis opinio dat de burgers lui, ongeïnteresseerd en zelfzuchtig zijn.

Ruben Schellingerhout
Student bestuurskunde te Leiden

BEZOEK DE WEBSITE VAN DE B.I.L.

MET INFO OVER EXCURSIES, FOTO' S, UITTREKSELLIJSTEN,
COMMISSIE' S ENZ., ENZ.

ADRES:

<http://welcome.to/bil>

Democratische besluitvorming in de Europese Unie

S. Meihuizen

De besluitvorming van de Europese Unie is lange tijd onderwerp van discussie geweest. Met de afgelopen Europese Verkiezingen, het aftreden van de Europese Commissie na een dreigende motie van wantrouwen en het Verdrag van Amsterdam in 1997 brachten de Europese besluitvorming opnieuw onder de aandacht. En daar is ook reden voor, want het democratisch gehalte en doorzichtigheid van de Europese besluitvorming is discutabel.

Het zou de democratie in Europa ten goede komen wanneer het Europees Parlement voortaan op dezelfde manier kan functioneren als de nationale parlementen en zodoende haar controlerende functie optimaal kan vervullen. Daarnaast dienen de bevoegdheden van de nationale staten en de Europese instanties onderling nauwkeurig vastgelegd te worden om zo verwarring te voorkomen. Allereerst zal het belang van democratie en doorzichtig bestuur aangetoond worden, vervolgens wordt een beeld geschetst van hoe een democratisch Europa eruit kan zien en tenslotte wordt de huidige stand van zaken besproken.

Democratie op Europees niveau is belangrijk, omdat burgers mee moeten kunnen beslissen over hun eigen lot. Wanneer dit niet gebeurt en beslissingen van bovenaf opgelegd worden, zal de Europese Unie geringe steun krijgen voor haar beleid. Democratie is des te belangrijker, omdat er op Europees niveau belangrijke en ingrijpende besluiten genomen worden. Op Europees niveau wordt wetgeving uitgevaardigd die voor ieder verbindend is: Europese wetgeving gaat boven Nederlandse wetgeving. Ook wordt er op Europees niveau veel geld uitgegeven aan bijvoorbeeld landbouwsubsidies (zo'n 40 miljard Euro) en steunfondsen (meer dan 27 miljard Euro) en dat wordt betaald van onder andere Nederlands belastinggeld. Ook is een democratisch systeem met "checks and balances" van belang voor de legitimiteit. De verschillende machten - uitvoerende, wetgevende en rechtsprekende - moeten met elkaar in ba-

lans zijn en de uitvoerende macht dient gecontroleerd te worden.

Ook is de transparantie van het Europees bestuur belangrijk. De Europese burger moet een duidelijk en overzichtelijk beeld hebben van hoe de Europese

Unie werkt. Op dit moment heeft de Europese Unie een dermate gecompliceerde structuur dat hiervan geen sprake kan zijn. Alleen insiders die goed geïnformeerd zijn, kennen en begrijpen de Europese structuur. Doordat het onduidelijk is hoe de Europese Unie werkt en wat zij doet, wordt er nog meer afstand gecreëerd tussen burger en politiek. Dit

was ook duidelijk zichtbaar bij de lage opkomst voor de verkiezingen van Europese Parlement op 10 juni. Uiteraard komt negatieve berichtgeving, zoals over corruptie, de opkomst niet ten goede.

Een democratisch en doorzichtig Europa zou het best bereikt kunnen worden door een duidelijke scheiding van bevoegdheden tussen de verschillende overheden. Het beste kunnen zaken die transnationale gevolgen hebben, zoals technische voorschriften, monetair beleid, milieubeleid en asielbeleid op Europees niveau aangepakt kunnen worden. De nationale lidstaten hebben dan verder geen zeggenschap meer over deze besluiten. Andere zaken met duidelijk lokaal karakter, hetzij cultureel, hetzij praktisch gezien, kunnen beter op nationaal of regionaal niveau besloten worden, om zo effectief en efficiënt bestuur te bevorderen. Wanneer lokale zaken op centraal niveau geregeld worden, leidt dit vaak tot overregulering en bureaucratie-

sche verstarring. Ook de aandacht van media kan de doorzichtigheid verbeteren. Vaak is de berichtgeving over Europa en besluitvorming gebrekkig.

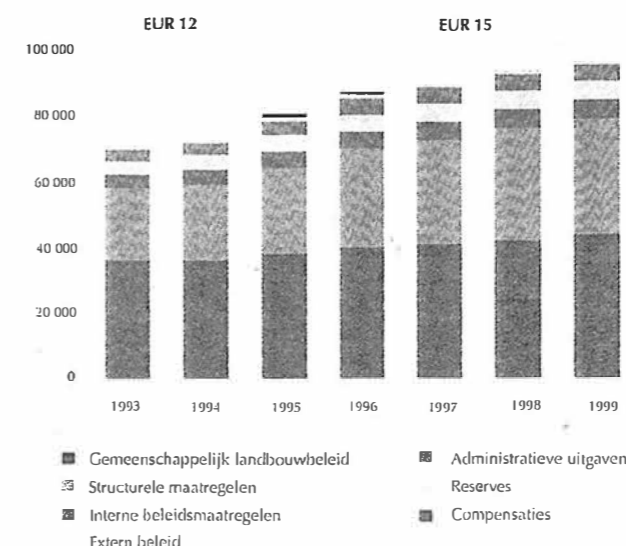
Ook op Europees niveau moet er een duidelijke scheiding komen tussen bevoegdheden van de verschillende Europese instanties onderling. De Europese Commissie zou de uitvoerende macht moeten worden, het Europees Parlement de wetgevende macht. De Raad van Ministers (ook Raad van de Europese Unie) moet worden afgeschaft. Zij controleert de

mogelijkheid is één volksvertegenwoordiging, die op twee manieren gekozen wordt: (1) een lijst met lokale politici voor de nationale belangenbehartiging en (2) een lijst voor politici die op de Europese lijst staan. Dit model wordt in Duitsland voor de Bundestag toegepast. Tenslotte zou het EP dezelfde democratische middelen moeten krijgen als de Nederlandse volksvertegenwoordiging.

Ook moet de Europese Commissie een duidelijk gezicht krijgen. Zij moet de Europese ministerraad

Bijgewerkte financiële vooruitzichten 1993-1999

(in miljoen ecu)

NB: 1993-1997: lopende prijzen; 1998 en 1999: prijzen 1997.

wetgeving, maar dat gebeurt ook al door het Europees parlement en op deze manier controleert de ene uitvoerende macht (namelijk de nationale) de andere uitvoerende macht (de Europese). De Raad van Ministers is niet direct gekozen en er kan dus getwijfeld worden aan het mandaat om wetgeving te controleren of zelfs tegen te houden met het zogenaamde "laatste woord". Wel behartigt de Raad van Ministers de nationale belangen en dit principe dient te worden gehandhaafd, maar moet niet uitgevoerd worden door de Raad van Ministers.

Om de nationale belangen in Brussel te behartigen, zouden in het Europees Parlement de belangen van (1) Europese Unie als geheel en (2) van de lidstaten behartigd moeten worden. Dit kan bijvoorbeeld door twee kamers in te richten, één voor het nationale belang en één voor het Europees belang. Een andere

vormen, met daaronder Europese ministeries of departementen. Ook moet ministeriële verantwoordelijkheid het gezag van de commissaris binnen het departement versterken, doordat alleen zij verantwoordelijk is voor het departement en ook op fouten zal worden afgerekend. De Europese Commissie moet gevormd worden met goedkeuring van het Europees Parlement.

Bij de huidige besluitvorming is de commissie met haar initiatiefrecht verantwoordelijk voor de voorbereidende werkzaamheden voor wetgeving. Het Europees Parlement brengt adviezen uit over deze initiatieven in de vorm van resoluties. De raad van ministers kan, net als het Europees Parlement, invloed uitoefenen op de Europese Commissie om wetgeving voor te stellen en heeft bovendien definitieve besluitvormingsbevoegdheid.

onze Hoofdsponsor

BEZOEK DE WEBSITE VAN DE B.I.L.

MET INFO OVER EXCURSIES, FOTO' S, UITTREKSELLIJSTEN,
COMMISSIE' S ENZ., ENZ. .

ADRES:

<http://welcome.to/bil>

Momenteel zijn er bij de besluitvorming drie verschillende procedures te onderscheiden. Bij de (1) eerste procedure raadpleegt de Raad van ministers het parlement voor een besluit te nemen, maar kan dat advies dus naast zich leggen. Bij de (2) samenwerkingsprocedure stuurt de Raad na initiatief van de Commissie en oordeel van het parlement in de eerste lezing, haar oordeel terug. Het parlement kan dan in de tweede lezing het ontwerp van de raad goedkeuren, amenderen of verwerpen (de laatste twee alleen bij absolute meerderheid). Daarna kan de Commissie de amendementen van het EP overnemen. Wanneer dat gebeurt, kan de raad bij unanimitieit het oordeel van het parlement naast zich neerleggen of het voorstel met wijzigingen van het Europees Parlement met gekwalificeerde meerderheid goedkeuren. Wanneer de commissie de voorstellen van het EP niet overneemt, kan de Raad dit voorstel zonder amendementen met gekwalificeerde meerderheid van stemmen overnemen, maar voor overname met amendementen (dus niet overgenomen door de Commissie) kan alleen met eenparigheid van stemmen. Tenslotte is er de (3) medebeslissingsprocedure (codecisie), die verder gaat dan de samenwerkingsprocedure. Wanneer het parlement en de raad niet tot overeenstemming komen na de tweede lezing, komt er een bemiddelingscomité en wanneer het parlement een besluit niet wil, kan een absolute meerderheidsbesluit niet genegeerd worden door de Raad. In andere gevallen kan de Raad het oordeel van het Parlement wel naast zich neerleggen.

Het zal duidelijk zijn dat het democratisch gehalte en de overzichtelijkheid van de Europese Unie hier te wensen overlaat. Het parlement heeft namelijk niet altijd het laatste woord en de Raad kan dus in meerdere gevallen om het parlement heen. In dat geval heeft het amenderen van wetten dus weinig zin en kan het parlement dus ook niet effectief een controlerende functie uitoefenen. Ook kan het Parlement geen individuele commissarissen naar huis sturen, wanneer die slecht functioneren. In dat geval moet de hele commissie naar huis gestuurd worden. De Raad moet, zo-

als al eerder werd gepleit, worden afgeschaft, wegens haar zeer gebrekkige democratische en efficiënte bijdrage.

Toch zijn er wel enige democratische punten terug te vinden in het Europese bestel. Het Europees Parlement heeft budgetrecht, interpellatierecht en enquête-recht en kan ook met een motie van wantrouwen haar invloed uitoefenen op het beleid. Ook heeft zij amendement-recht om zo besluiten te veranderen. En bij codecisie kan de Raad dus niet om het EP heen.

Toch zijn er enige positieve ontwikkelingen te zien voor de democratisering van Europa, zoals in het verdrag van Amsterdam. In het Verdrag van Amsterdam wordt aandacht besteed aan het terugbrengen van het democratisch tekort. Zo wordt de meebeslissingsprocedure tot de meeste beleidsterreinen uitgebreid, zodat codecisie eerder regel dan uitzondering wordt. Ook zal er binnen de Raad meer gestemd gaan worden met gekwalificeerde meerderheid in plaats van consensus. Hierdoor wordt de effectiviteit vergroot en is alleen bij gevoelige zaken, zoals belastingen, unanimitieit vereist. Om de nationale parlementen meer te betrekken bij Europese aangelegenheden, zullen voorstellen van de commissie pas na zes weken op de agenda gezet worden, zodat de nationale parlementen over het voorstel kunnen discussieren met hun regeringen. Ook maakt het verdrag van Amsterdam verdergaande integratie tussen verschillende groepen landen mogelijk. Hiermee is dus een Europa van meerdere snelheden mogelijk.

Met het aftreden van de commissie na een dreigende motie van wantrouwen is de positie van het Europees Parlement versterkt. Ook het verdrag van Amsterdam verstevigt de positie van het parlement. Zodoende wordt het democratisch gat langzaam gedicht, maar van een werkelijk democratisch en doorzichtig Europa is voorlopig geen sprake. Daarvoor moet eerst nog het nodige gebeuren aan de structuur en bevoegdheden van de diverse Europese instanties.

Steven Meihuizen

Student bestuurskunde te Leiden

McMondialisering en Coca-Colanisatie

De invloed van multinationals in ontwikkelingslanden

G. Varkevisser

Johannesburg, Zuid-Afrika. In een McDonalds, midden in de stad, zit een vrouw met haar twee kinderen. Ze hebben ieder een McDeluxe in de ene hand en een grote beker Coca-Cola in de andere. Tweehonderd meter verderop, in een krottenwijk, zit een vrouw met haar vijf kinderen in het stof op de grond. De kinderen zitten te sofften op een korstje brood; hun McDepoverty.

Multinationals als McDonalds, Coca-Cola, General Motors, Shell en Philips vindt je in elke uithoek van de wereld. Deze internationale corporaties zijn de laatste decennia sterk in aantal gegroeid. Spraken we in de jaren zestig nog van enkele duizenden, nu zijn er inmiddels enkele tienduizenden multinationals. Hun gezamenlijke totale waarde: ongeveer 8 triljoen dollar!

Multinationals zijn zeer machtige actoren in zowel de wereldeconomie alsmede de wereldpolitiek. Hun macht wordt versterkt doordat er gestreefd wordt naar een neoliberale wereldorde waarin de rol van de staat wordt geminimaliseerd en die van de markt wordt gemaximaliseerd. Er is hier sprake van toenemende economische interdependentie. Deze stopt niet bij de landsgrenzen, maar is wereldomvattend. Allerlei economische activiteiten worden niet meer op nationaal niveau maar op mondiaal niveau aangepakt. Geografische grenzen zijn meer van belang. De president van de IBM World Trade Corporation zei 25 jaar geleden al:

"For business purposes, the boundaries that separate one nation from another are no more real than the equator. They are merely convenient demarcations of ethnic, linguistic, and cultural entities. They do not define business requirements or consumer trends. (...)The outside the home country is no longer viewed as series of disconnected customers and pros-

pects for its products, but as an extension of a single market."

Dit proces van economische globalisatie betekent eveneens het verlies van de nationale onafhankelijkheid van staten. Overheden kunnen niet meer voldoende inzicht houden in de enorme hoeveelheden investeringen tussen staten en de bedragen die daarmee gemoeid zijn. Intra-bedrijf en intra-industrie activiteiten, de wereldwijde kapitaalstromen en de toenemende economische onzekerheid c.q. wisselkoersonzekerheid doen de nationale staat verstrikt raken in een reusachtig web van economische interdependentie.

Multinationals hebben veel invloed op de beleidsvoering van ontwikkelingslanden waar zij actief zijn en gebruiken deze invloed om hun eigen marktwaarde en concurrentiepositie te doen vergroten. Uit onderzoek is gebleken dat er een afname valt te constateren in het bedrag aan ontwikkelingshulp aan ontwikkelingslanden en een toename in de investeringen in die landen door de OESO-landen. Deze ommezwaai van 'minder liefdadigheid' naar 'meer zakelijkheid' zal het komende millennium in toenemende mate tot uitdrukking komen. Hiervoor zijn twee redenen aan te geven. Ten eerst wordt ontwikkelingshulp (in de vorm van giften) door de neoliberale orthodoxen gezien als vorm van staatsinterventie in de markt dat juist voorkomen moet worden. Ten tweede hanteren de regeringen van veel ontwikkelingslanden een liberaal geïnspireerd privatis-

ringsbeleid dat multinationals de kans geeft hun invloedssfeer in deze landen te vergroten.

De overheden van ontwikkelingslanden verwelkomen over het algemeen de multinationals vanwege het kapitaal, de technologie, managementvaardigheden en de ontplooiingsmogelijkheden voor de elite dat de multinational in de economie introduceert. Een groot nadeel kan het voor de arme(re) bevolking opleveren. Multinationals produceren over het algemeen goederen die door een rijke minderheid (elite) gevraagd wordt. Zo is een land als Brazilië 's werelds grootste exporteur van goederen na de VS, terwijl het land te kampen heeft met 30 miljoen hongerijsers. Bovendien heeft het (leef)milieu in ontwikkelingslanden flink te lijden onder de internationale concerns. Hun op maximale winst gerichte doelen kunnen grote ongewenste gevolgen hebben op zowel sociaal als milieuterrein. Te denken valt onder meer aan: kinderarbeid, slechte arbeidsom-

standigheden en arbeidsvoorwaarden, de productie en verkoop van goederen dat in de OESO-landen niet is toegestaan, het aanmoedigen van de overheden meer financiële aandacht te geven aan de infrastructuur in plaats van het gewone volk en tot slot het op grote schaal verbruiken van de grondstoffen waarbij het milieu schade wordt aangebracht.

De soort industrieën die men het liefst overbrengt naar ontwikkelingslanden zijn de in grote mate vervuilende industrieën. Deze zijn dan in het rijke westerse staten verboden of sterk aan regelgeving gebonden om schade aan het milieu en/of de gezondheid van de werknemers te limiteren danwel te voorkomen. Een goed voorbeeld is de asbestproducerende industrie. In de OESO-landen kreeg het strenge regels opgelegd ter voorkoming van groot reëel gevaar op kanker-veroorzaking bij werknemers. De kosten van deze industrie rezen door deze preventiemaatregelen de pan uit. Met als gevolg dat de as-

Illustratie: René Leisink

bestproducerende multinationals hun productie verplaatsten naar ontwikkelingslanden. Deze landen zijn blij met een nieuwe industrie: het levert werkgelegenheid op. Maar de vakbonden van de werknemers zijn in die landen erg zwak (georganiseerd) en niet in staat de gezondheid van de werknemers effectief te beschermen. De multinational levert ons werk en geld op, is de gedachte. Maar ook kanker een aantal jaar later.

Het zou voor een ontwikkelingsland beter zijn om de multinationals te weren of over te nemen. Dan kunnen zij veel meer zelf hun (economisch) beleid uitstippelen. Dat wordt nu nog hoofdzakelijk door de aanwezige multinationals bepaald. Zij bezitten technologische kennis, kapitaal en marketingstrategieën waarmee zij het marktproces alleen beheersen.

Naast de overweldigende invloed door economische bronnen, heeft de internationale corporatie ook veel invloed op de politiek van een ontwikkelingsland. Diplomatie, het subsidiëren van politieke partijen of kandidaten, het geven van steekpenningen en zelfs spionage zijn middelen om de politiek mee te beïnvloeden.

Veel multinationals hebben een vermogen dat groter is dan menig staat bezit. Daardoor blijven zij invloedrijke actoren in de wereldpolitiek. Maar het is voor de leefomstandigheden en het milieu in de ontwikkelingslanden beter dat hun invloed flink gereduceerd wordt.

Gert Varkevisser

Student Bestuurskunde in Leiden.

Advertentie

EEN SCHONE WAS VOOR DE HELE KLAS

LEASE

STUDENTEN HUREN HUN WASMACHINE, DROOGAUTOMAAT ETC. BIJ SPLASH LEASE!

VANAF € 38,- P. M.

0800-0220202

SPLASH LEASE

Internet: www.splash.nl/splash - E-mail: info@splash.nl

Sleutelfiguren

Door Mark Rutgers

L.P. Van de Spiegel (1737-1800)

Expliciete aandacht van een Nederlandse auteur voor de inrichting en werking van het 'openbaar bestuur' is tot de achttiende eeuw niet te vinden in de Nederlanden. In het eerste leerboek bestuurskunde in Nederland, Van Poelje's *Algemene inleiding tot de bestuurskunde* (1941) wordt de *Schets* als het

S C H E T S
D E R
R E G E E R K U N D E,
I N B E T R E K K I N G T O T H A A R E
O O G M E R K E N
E N
M I D D E L E N.
D O O R
M^r. L. P. V A N D E S P I E G E L,

*In leven Raadpenfionaris van Holland
en Westfriesland, &c.*

Il fera toujours beau de gouverner les Hommes, en
les rendant plus heureux.

MONTESQUIEU.

T E A M S T E R D A M, B Y
P. D E N H E N G S T,

1 8 0 1.

oudste bestuurskundige geschrift in Nederland genoemd en in het verlengde daarvan Van de Spiegel de eerste Nederlandse bestuurskundige. De eerder besproken Filips van Leiden en Hugo de Groot zijn weliswaar interessante voorlopers, maar geen 'bestuurskundigen'. Op bijvoorbeeld het politiek filosofische vlak is in de 18e eeuw volop werk te vinden, bijvoorbeeld van Pieter de la Court (inderdaad, naar hem is het gebouw van de FSW is vernoemd) en Spinoza. Beschouwingen over bestuur en staatsinrichting zijn zelfs wel te vinden, zoals in Simon van Slingelandts's *Staatkundige geschriften* (gepubliceerd in 1784/5). Het eerste meer bestuurskundige geschrift is echter de *Schets der Regeerkunde* uit 1786. Daarbij moet worden bedacht dat de benaming 'regeerkunde' weinig specifieke betekenis heeft in de 18e eeuw. Er was nog geen eenduidige betekenis voor regering, administratie en/of bestuur; ze werden volstrekt door elkaar gebruikt.

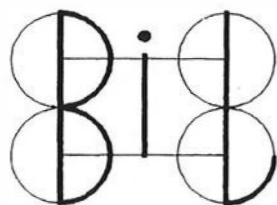
De *Schets der Regeerkunde* is een zogenaamd pamflet: een korte verhandeling

(32 pagina's in dit geval) waarin een onderwerp wordt besproken en aan een breed publiek ter beschikking wordt gesteld. De *Schets* is de gedrukte versie van een 'collegedictaat', waarvan afschriften circuleerden die de auteur niet bevielen.

In de *Schets* wordt de regeerkunde beschreven als 'de wetenschap om eene Burgelijke maatschappij te leiden, ter verkrijging van het grootste geluk.' Er zijn twee bronnen voor dat geluk: geestelijke en materiële. Daaruit volgen de thema's die vervolgens tot de regeerkunde worden gerekend: godsdienst (alleen de materiële aspecten, zoals de kerkbouw), burgerlijke deugden, 'nuttigheden', vrijheid, veiligheid, gezondheid en 'overvloed'. De auteur richt zich tot degenen die 'nuttige leden der maatschappij' willen worden en degenen die wellicht deel gaan nemen aan het openbaar bestuur. Zijn studenten waren ongetwijfeld de zonen van de Hollandse regenten uit die tijd.

De *Schets* vormt een (rudimentaire) theorie van het bestuurlijk handelen en de staatstaken. Beknopt worden allerlei raadgevingen geboden en wordt bijvoorbeeld het belang van religieuze tolerantie uitgelegd: dat is goed voor de handel. In omvang en diepgang is het niet te vergelijken met bijvoorbeeld de Duitse Cameralisten uit die tijd.

Nu is er nog iets opmerkelijks: de *Schets der Regeerkunde* is gepubliceerd als anoniem pamflet in 1786. Op een herdruk uit 1801 wordt L.P. Van de Spiegel als auteur vermeld. Van de Spiegel was de laatste (echte) raadspensionaris en had een lange carrière in de openbare dienst gehad. Als prinsgezinde was hij zelfs naar Duitsland gevlucht tijdens de schermutselingen tussen prinsgezinden en patriotten eind 18e eeuw. Het was kortom, een persoon van naam die bovendien meerdere verhandelingen geschreven had. Waarom stond zijn naam dan niet op het oorspronkelijke pamflet? Van de Spiegel was in 1800 overleden en dus niet betrokken bij de herdruk. Die herdruk werd opmerkelijk genoeg betaald door een patriot: Swildens. Hij zette Van de Spiegel's naam op het titelblad. De meeste hedendaagse bestuurskundigen schrijven in navolging van Van Poelje de *Schets* zonder meer aan Van de Spiegel toe. Toch is het zeer goed denkbaar dat Swildens de auteur is en dat deze zijn ideeën niet onder eigen naam durfde te publiceren (n.b. Van Poelje was vrijwel zeker op de hoogte van de onzekerheid over het auteurschap). Waarschijnlijk komen we er nooit achter wie het werkje echt heeft geschreven; daarmee is Van de Spiegel een nogal betwistbare 'eerste bestuurskundige'. Niet dat dat nu zo erg is, hij heeft immers ook geen navolging gehad: de *Schets der Regeerkunde* vormt een eenzame verschijning in de geschiedenis van ons vakgebied.

**Bestuurskundige
Interfacultaire
vereniging
Leiden**

Hilsen fra Iris!

- Eller 'Norge: en veldige erfaring' -

I. Overduin

UNIVERSITY OF BERGEN

Department of Research and Education

Office for Foreign Students

Iris Overduin is een derdejaars studente bestuurskunde en zit in de redactie van Bestuurskundige Berichten. Zij studeerde dit afgelopen half jaar in de stad Bergen in Noorwegen. Dit zal de laatste keer zijn dat zij in de BB vertelt over haar ervaringen in deze noordelijke studentenstad.

Op het moment dat deze column gelezen wordt, ben ik al weer thuis. Echter op het moment dat ik dit schrijf, heb ik nog 23 nachten te gaan in het vreemde, prachtige en unieke Noorwegen. Ik heb hier een zeer gemengd gevoel over; aan de ene kant wil ik wel naar huis omdat ik mijn vriend, mijn vriend(inn)en en familie mis, maar aan de andere kant... Ik heb het hier zo ongelofelijk naar mijn zin. De tijd is hier verschrikkelijk snel gegaan en ik wil nog zo veel doen. Ik zal Bergen heel erg missen.

Het wordt nu tijd dat ik iets vertel over het verloop van mijn verblijf in het buitenland. Ik heb veel vragen gehad van mensen die nog twijfels hebben over het doorbrengen van een semester in het buitenland. Hoe verloopt nu een studie over de grens? Natuurlijk is het onmogelijk mijn ervaringen te generaliseren. Ik heb al gemerkt aan de ervaringen van mijn collega-redacteur David-Paul, dat de Universiteit van Stockholm heel anders is dan de Universiteit van Bergen. Ik kan dus alleen mijn verhaal vertellen en dan kan ik maar één advies geven: doen. Ga naar het buitenland. Ik twijfelde eerst ook, maar nu vind ik het de beste beslissing die ik ooit in mijn leven heb genomen.

Met betrekking tot de voorbereidingen wil ik graag verwijzen naar mijn column in de BB van januari. Ik eindigde met het bericht dat ik nog een aantal dingen moest regelen, zoals formulieren voor de Informatie Beheer Groep en een verzekering. Dit is allemaal voortreffelijk gegaan. Denk er wel aan dat hier ruim op tijd mee begonnen moet worden. Op zeven januari vertrok ik dus met de bus vanuit Amsterdam, zodat ik op negen januari aankwam in Bergen. Dit had ik niet moeten doen. Ik heb echt een waardeloze reis gehad.

Ik moest twee keer overstappen en mijn bus kreeg tot twee keer toe pech op de snelweg in Zweden. Na een slopende reis van dertig uur kwam ik eindelijk aan in Oslo. Gelukkig kon ik hier overnachten bij een vriendin, zodat ik de volgende dag min of meer fris aan mijn treinreis kon beginnen. De reis, die mij dwars door het binnenland voerde, was prachtig. Daar kan ik dus zeker niet over klagen. Bevroren watervallen, sneeuwvlaktes, bossen, afgronden, dorpjes en heel veel bergen. Toen ik na zeven uur 'treinen' arriveerde in Bergen, wachtte mij het volgende probleem: de receptie van het studentencomplex was dicht (alhoewel zij had gezegd dat zij dat weekend open zou zijn), zodat ik twee nachten in een hotel moest doorbrengen. Een slecht begin dus. Gelukkig kreeg ik later het geld wat ik aan het hotel besteed had, keurig terug.

Iedere buitenlandse student komt in het zelfde studentencomplex terecht: Fantoft, ongeveer vijf kilometer buiten het centrum van Bergen. Dat betekent dat ik met de bus naar het centrum moet rijden (en dus de universiteit). Ik heb daarnaast ook nog een fiets aangeschaft, aangezien een buskaart vrij prijzig is. Alle dertienhonderd (!) kamers in Fantoft zijn min of meer hetzelfde, behalve dat sommige kamers een keuken moeten delen, en andere een eigen keukentje hebben. De faciliteiten en de kamer zijn boven mijn verwachtingen. Ik heb een eigen telefoon, al het nodige (houten) meubilair, veel kastruimte en een eigen badkamer met douche, wastafel en toilet. Ik woon op de achttiende verdieping en heb dus een prachtig uitzicht op Bergen.

Aan activiteiten ontbreekt het hier zeker niet. Drie keer in de week wordt er op groot doek een (recente)

film vertoont in Fantoft Club, waar tevens ook elke vrijdag een disco gehouden wordt. Dit is de perfecte gelegenheid om iedereen te spreken, ook al is de film soms waardeloos. Ook is hier de International Students' Union (waar ik voorzitter van ben geworden), die minstens drie keer in de maand wel iets organiseert voor alle buitenlandse studenten. Normaal zou ook de Erasmus Student Network activiteiten organiseren voor alle Erasmus/Socrates studenten, maar helaas bestaat zij dit semester niet, vanwege interne conflicten. Verder heeft Fantoft ook een grote sporthal, waar ik - natuurlijk na het kopen van een semes-

gaan over het algemeen niet door de week uit en voor een heftig uitgaansleven moet je dan ook echt niet naar Bergen. Zij heeft maar een paar echte studentencafés en voor de schaarse disco's moet je in het weekend 23 jaar of ouder zijn (daar zijn ze meestal vrij streng in). En indien je een 'echte Hollander' bent, zal je hier ook niet snel dronken worden, aangezien een bier hier al snel vijftien gulden kost en laten we het dan maar niet over de prijs van wijn of sterke dranken hebben. Niet bij nadenken dus. Dat geldt trouwens voor de meeste aankopen. Alles in de supermarkt is dan ook minstens twee keer duurder dan in Neder-

Gezelligheid in Noorwegen

terkaard - naar hartelust gebruik kan maken van hun goede voorzieningen.

Het Engelstalig aanbod van cursussen is vrij groot, maar met betrekking tot bestuurskunde misschien wat matig. Ik denk dat ongeveer maar zes cursussen echt aansluiten op bestuurskunde. Echter, één cursus staat al voor tien studiepunten en twee cursussen is dus al een vol semester. Een nadeel van het Engelstalige programma is dat Noren daar niet aan meedoen. Indien je dus echt contact wil hebben met Noren, hun aparte cultuur wil opsnuiven en de taal echt goed wil leren, dan moet je dat in je vrije tijd doen. Noren

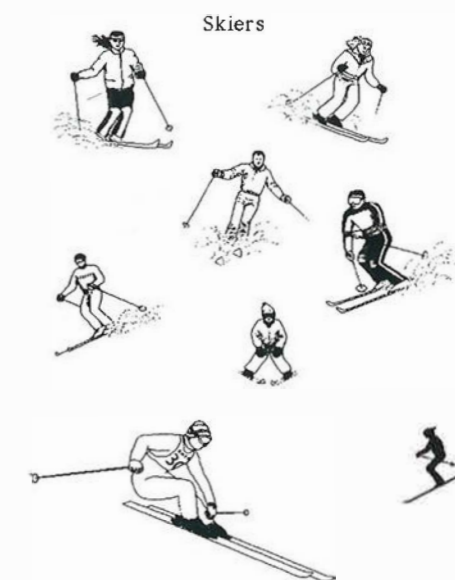
land. Mijn twee studiebeurzen waren dan ook erg hard nodig.

Terug naar het organisatorische gedeelte. Zodra ik in Bergen aankwam, werd ik geacht om zo snel mogelijk naar de Office for Foreign Students te gaan, waar ik een lijst mee kreeg met wat ik in die week moest doen. Zo moest ik bijvoorbeeld naar de politie om daar een verblijfsvergunning aan te vragen en tot twee keer toe naar het ziekenhuis voor een tbc-test. Je krijgt dan ook geen verblijfsvergunning voordat ze weten dat je 'tbc-vrij' bent. Tijdens deze eerste week begon ook de Introductory Course: een twee weken

durende introductie voor alle buitenlandse studenten. Dit was een fantastische mogelijkheid om gelijk vrienden te maken, de taal een beetje te leren en de administratieve handelingen te plegen. In dit laatste werd ik goed begeleid en dat moet ook wel, aangezien ik me echt overal voor moest laten registreren. Na deze weken beginnen de meeste colleges. De hoor- en werkcolleges gaan over het algemeen door tot begin april, waarna de mogelijkheid gegeven wordt om anderhalve maand lang voor de tentamens te studeren. Aangezien iedere student in Bergen zijn of haar tentamens in mei heeft, staat dan ook alles in Bergen in het kader van de tentamens: op de muren van publieke toiletten worden noodkreten geschreven en zelfs in het studentencomplex zijn er brieven opgehangen door de manager, met de mededeling dat er geen harde geluiden meer gemaakt mogen worden vanaf zeven mei. Eind mei, begin juni, zijn de laatste tentamens, zodat ik de dagen erna kan besteden aan alle administratieve handelingen die ik weer moet verrichten voordat ik weg kan, zoals het inleveren van de verblijfsvergunning en het verzamelen van de cijfers. Daarna: vakantie. Ik ga, in tegenstelling tot de meeste andere studenten, gelijk naar huis zodra het mogelijk is. Ik had Noorwegen al drie keer eerder bezocht voordat ik hier kwam en heb ook tijdens het afgelopen half jaar al veel trips gemaakt met de cursus Miljøgeografi, mijn bezoekers en nieuw gemaakte vrienden. Ik wil nu gewoon gelijk naar huis. Indien je echter nog nooit in Noorwegen bent geweest is het een 'must' om rond te trekken door dit prachtige, afwisselende land. Je zal versteld staan van de pracht van de natuur. Het weer is alleen wat problematisch; Bergen staat zelfs bekend als de meest regenachtige stad van Europa. Ik vond het eigenlijk nog best meevallen, maar ik had me dan ook op het ergste ingesteld. Ik heb hier echt alle soorten weer meegemaakt: van twintig graden eind maart tot sneeuwstormen in april. Mei is tot nu toe een prachtige maand en dit schijnt ook de mooiste maand van het jaar te zijn. Heel Bergen komt nu dan ook tot leven.

Wie aan de Universiteit van Bergen wil gaan studeren, zal een fantastische tijd hebben, zeker als je actief bent ingesteld. Ik heb hier onder andere boottochten gemaakt, vele kilometers te voet afgelegd, veel gefietst, dagtrips gemaakt, tot vijf keer toe gekied - vervolgens een reis op een brancard achter een

sneeuwscooter mogen ervaren en een ambulance en het ziekenhuis van binnen mogen bekijken - musea

bezocht, naar concerten en een toneelstuk gegaan, een skischanstoermooi bijgewoond en dus vaak met de trein en bus gereisd. Dit laatste is hier relatief duur, aangezien studenten bijna nooit korting op de bus krijgen. Zo was het bijvoorbeeld voor mijn vriend en mij goedkoper om met het vliegtuig naar Trondheim (ten noorden van Bergen) te vliegen, in plaats van de bus, boot of trein te nemen. Het was mijn eerste vliegreis in mijn leven en een week om nooit meer te vergeten. Eigenlijk was het een half jaar om nooit meer te vergeten.

Ja, ik heb het hier echt fantastisch gehad: alles was keurig voor mij geregeld, het niveau van het onderwijs was goed, de cursussen waren interessant, ik heb er een vijfde taal bij geleerd en ik heb hier zoveel fantastisch meegemaakt dat ik met recht kan stellen dat dit voor mij het mooiste half jaar uit mijn leven was met grote gevolgen voor mijn toekomst. Voor mij begon deze reis met een artikel in de Bestuurskundige Berichten.¹ Misschien voor jou ook.

Det var en veldige erfaring. Jeg vil ikke gå tilbake! Vi ses og min beste hilsen (også til kjæresten min),

Iris Overduin, studente bestuurskunde in Leiden
Bezoek eens mijn homepage, waar je foto's vindt van mijn verblijf in Bergen:

<http://www.geocities.com/RainForest/Andes/8784/>

¹BB, nr 4, jaargang 1997. Mijn dank aan Edwin Reij en Paul Vermeulen is groot.

STOCKHOLM: EEN OVERZICHT

D-P. Boender

VÄLKOMMEN TILL STOCKHOLM

Buiten is het bewolkt en het regent pijpenstelen, dat is wel even wat anders dan de strak blauwe lucht en de zon hoog aan de hemel van de weken ervoor in Zweden. Ik ben nu een week terug in Nederland en ik ben druk bezig met het inplakken van mijn foto's die ik gemaakt heb gedurende mijn verblijf de afgelopen 6 maanden in Stockholm. Met weemoed denk ik terug aan die geweldige tijd. In het volgende zal ik een korte impressie geven van mijn verblijf daar als aanvulling op en af en toe een herhaling van informatie uit de artikelen van de vorige twee BB's.

Ik stond in Stockholm ingeschreven bij het departement 'Statsvetenskap', politicologie aangezien Bestuurskunde als studie daar niet bestaat. Dit departement heeft een redelijk uitgebreid Engelstalig programma. Naast vakken politicologi heb ik echter ook vakken van andere departementen gevolgd. Ik heb in Zweden de volgende vakken gekozen. 'Beyond the modern state' en 'The internationalization of politics' heb ik bij Statsvetenskap gevolgd en het vak 'Sweden as a great empire 1523-1721' bij 'Historia', geschiedenis. Ik

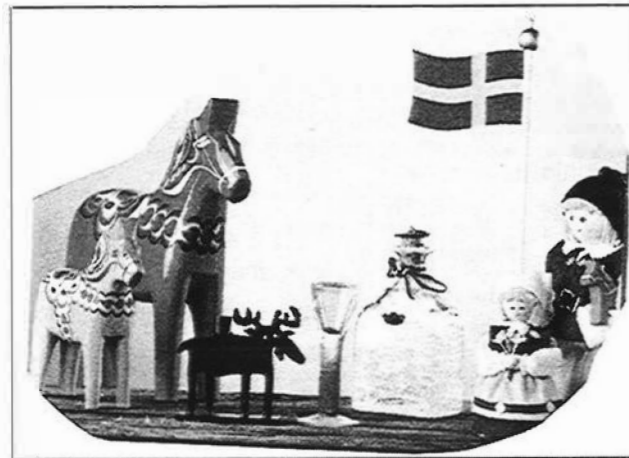
heb voor dit vak gekozen vanwege mijn interesse in geschiedenis en dit een uitgelezen mogelijkheid was om een stukje 'Scandinavische' geschiedenis op te doen over een periode die ongeveer samenvalt met de Nederlands Gouden eeuw.

Daarnaast heb ik 'Swedish, an introduction' en 'Swedish level 1' bij het departement 'Nordiska språk', 'Scandinavische talen' gevolgd. 'Swedish, an introduction' werd in hoorcolleges gegeven, dit kwam helaas niet ten goede aan het daadwerkelijk leren van Zweeds. Op basis van het behaalde resultaat bij het examen voor 'Swedish, an introduction' werd men ingedeeld in werkgroepen 'Swedish level 1'. De klassen bestonden gelukkig uit zo'n 10 tot maximaal

15 personen en hier leerde je eindelijk echt wat Zweeds praten aangezien er geen discussie mogelijk is in hoorcolleges.

De vakken 'Beyond the modern state' en 'Sweden as a great empire' waren literatuurmodulen. Dit houdt in dat je minimaal 1000 pagina's literatuur, deels voorgeschreven en deels zelf te bepalen dient te bestuderen. 'The internationalization of politics' werd gegeven in hoorcolleges en het

Zweeds niveau 1 in werkgroepen, beide in het Engels. De examinering is niet standaard. Voor 'Beyond the modern state' moest een essay geschreven worden. Voor 'The internationalization of politics' diende een take-home exam gemaakt te worden. Je kreeg een week de tijd om 4 vragen te antwoorden. Elke vraag moest ongeveer 1 a 2 A-4tjes lang zijn. Het Zweeds examen bestond uit een schriftelijke examinering waarvoor 3 uur beschikbaar was. 'Sweden as a great power' zou aanvankelijk een mondeling examen worden, maar door omstandigheden werd dit omgezet in een korte essay waarin een overzicht diende te worden gegeven van de gelezen literatuur. De resultaten worden weergegeven in letters overeenkomend met

'fail', 'pass', 'pass with distinction' en 'excellent'. Ik wacht nog op de uitslag van Geschiedenis, maar het overige heb ik met succes afgerond. De bevestiging hiervan wordt op een transcript gezet en door de universiteit in augustus naar het Departement Bestuurskunde gestuurd om daar verwerkt te worden.

Bij het uitkiezen van de vakken, het doorverwijzen

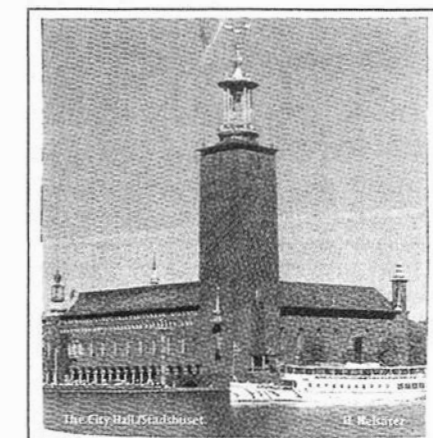
naar andere departementen en bij de uiteindelijke verwerking van de resultaten was de internationale coördinator van Statsvetenskap, mevrouw Cederwall-Lindstrom zeer behulpzaam zo ook bij het beantwoorden van andere bijkomende vragen.

Studenten Statsvetenskap krijgen de toegang tot een eigen lokaal met computers. Je dient je volledig aan de gestelde regels te houden, dus geen eten of drinken etc.. Al bij het vermoeden dat je hebt zitten eten of drinken of andere illegale praktijken hebt uitgehaald, wordt je zonder pardon de toegang tot de computers en het netwerk geweigerd. Dit is dus iets anders dan in Leiden, maar de computers zijn in Stockholm dan ook van heel wat betere kwaliteit dan gemiddeld op het FSW staat.

De laatste twee maanden heeft het zonnetje voortdurend in Stockholm geschinen en werd het in rap tempo steeds lichter. Bij mijn vertrek uit Stockholm werd het rond middernacht pas donker, echter niet pikdonker en rond 1 a 2 uur 's ochtends scheen het zonnetje al weer en leek het 4 uur in de middag op een beetje een bewolkte dag. Zweden is, net als de rest van Scandinavië, in dit opzicht een land van extremen. Van pikdonker en -20 (in Stockholm, maar hoe noordelijker hoe kouder waar -40 geen uitzondering is) in de herfst en winter tot + 25/30 en stralend licht in de lente en de zomer.

Ik heb redelijk veel rondgetrokken in die periode, zowel in Zweden als daarbuiten. We zijn naar Finland

geweest, de overtocht naar Turku (de oudste stad in Finland, met een leuk centrum en schitterend kasteel bij de haven) duurt ongeveer 13 uur en vanuit Turku naar de hoofdstad Helsinki gereisd. De treinreis duurt rond de twee en een half uur. Bij aankomst sneeuwde het en stond er een stevig windje, maar gelukkig werd het weer gaandeweg beter en konden we van de mooie stad genieten. Helsinki is niet zo groot, maar het heeft toch redelijk wat te bieden. Van leuke cafés tot en met enkele mooie musea toe. Het mooiste deel van Helsinki is te vinden op Senaatintori met de Tuomiokirkko, het Senaatsplein met de Kathedraal. Dit is een groot plein met op de kop de Kathedraal van Helsinki, een groot wit imposant gebouw. Aan weerszijden van het plein zijn het Senaatsgebouw en de oude universiteit te vinden. De prijzen zijn ongeveer hetzelfde als in Zweden. De Finmark is bijna hetzelfde waard als de Franse Franc. Ook Noorwegen is bezocht. Op 17 mei wordt de nationale feestdag in Oslo groots gevierd. Het geheel begint met een optocht van schoolkinderen die langs het koninklijk paleis voert waar de koning de stoet vanaf het balkon groet. In de middag is er een optocht van studenten getooid met rode petten. Dit valt echter zeer tegen na het zien van Karnevalen, de studentenoptocht in Stockholm op 15 mei met fantastische praalwagens, sommigen een brok technisch vernuft en

andere zeer komisch en mooi van opzet, gebouwd door groepen studenten van verschillende faculteiten. Verder is heel Oslo bedolven onder Noorse vlaggen en zijn veel mensen in klederdracht, zowel jong als oud. Wanneer je in Noorwegen bent rond deze tijd ga dan zeker naar Oslo toe.

De tocht was georganiseerd door de Norden Association, een organisatie die buitenlandse studenten be-

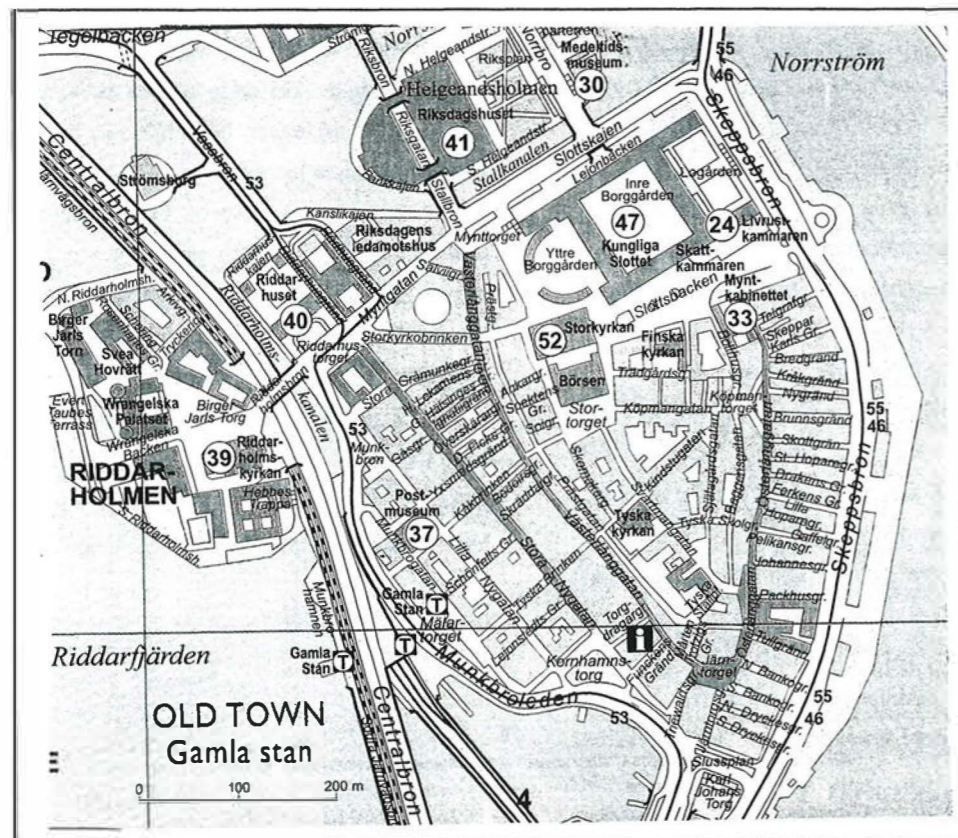
kend maakt met de 'Scandinavische' cultuur. Vanuit Stockholm duurde de reis per bus ongeveer 7 en een half uur. Via de Norden Association verbleven wij in een heerlijk hotel met uitzicht over de stad en de Oslofjord en werden wij onder een uitstekend diner bekendgemaakt met Noorse gewoonten en feestdagen en werden wij uitgenodigd om mee te doen aan traditionele volksdansen. Dit laatste was bijzonder lollig maar niet echt succesvol te noemen..

Ook in Stockholm werden de exchange students aan het begin van het semester getraceerd op een groot opgezet welkomstdiner met als afwisseling tussen de

rend. Visby, de hoofdstad is omgeven door een stadsmuur vrijwel volledig intact en ook het centrum ligt er mooi bij.

We hebben het midzomernachtfeest op 25 juni, de langste dag in Ona, in de provincie Dalarna (midden Zweden tegen de grens met Noorwegen) gevierd. Midsommar is een van Zwedens belangrijkste feestdagen.

Verder heb ik Stockholm zelf en omgeving uitgekamd. Een tocht de archipelago in, de eilandengroep die Stockholm van open zee scheidt, is werkelijk schitterend en leent zich uitstekend voor een picnic of

gangen door traditionele volksdansen en ander spektakel zoals het zingen van Zweedse drankliederen en het drinken van de bijbehorende schnapps en als afsluiting een groot feest..

Naast Noorwegen en Finland heb ik ook Zweden zelf bekeken. Ik ben naar onder andere naar Uppsala, de oude universiteitsstad geweest. Sigtuna, Zwedens oudste plaatsje heb ik bekeken. Hier staat het oudste raadhuis van Zweden uit 1647. Gotland, een groot eiland tussen Zweden en Finland is werkelijk schitte-

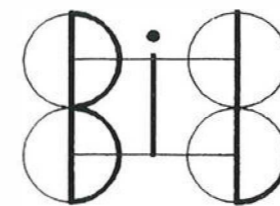
een barbecue. Verder is de stad zelf, met name Gamla Stan, de oude stad zeker in de zomertijd een lust voor het oog.

Ik heb er een uitstekende tijd doorgebracht.

David-Paul Boender

Voormalig student Statsvetenskap, nu weer student Bestuurskunde in Leiden.

Advertentie

Gevraagd: Redacteuren M/V

Bestuurskundige
Interfacultaire
vereniging
Leiden

Voor een functie in de Bestuurskundige Berichten Commissie van de B.I.L.

Wij vragen:

- Mensen die schrijvervaring hebben of dit willen leren.
- Mensen die enthousiast met een groep een leuk semi-wetenschappelijk tijdschrift voor onze studievereniging in elkaar willen zetten;

Het maakt niet uit in welk jaar van de opleiding Bestuurskunde je zit.

Wij bieden:

- Een leuke manier om je schrijfvaardigheid te verbeteren.
- De mogelijkheid om jouw interesse voor bepaalde onderwerpen in artikelen om te zetten.
- Jouw interviewvaardigheden te ontwikkelen als er iemand een interview voor de BB wil geven.
- Een actieve en leuke manier om de B.I.L. te leren kennen.

Informatie:

De BB komt vier maal per jaar uit en is een semi-wetenschappelijk tijdschrift dat voor en door studenten wordt gemaakt. Hiernaast leveren docenten en gastschrijvers actieve bijdragen aan de diverse nummers. Er worden wel eens interviews met politici, bestuurders en andere bekende Nederlanders gehouden, waarnaast er contacten zijn met diverse docenten.

Interesse?

Lijkt het je wat om lid te worden van de BB-commissie van de B.I.L.?

Heb je nog vragen?

Kom dan langs op de B.I.L.-kamer!

Vraag naar Bob Swinkels.

Pieter de La Courtgebouw Wassenaarseweg 52 Postbus 9555 2300 RB Leiden
Tel. 071-5273696 Fax 071-5273979 E-mail: bil@rulfsw.leidenuniv.nl

"Fedje heeft alles wat de grote stad ook heeft..."

...een café, een winkel, een verzorgingstehuis, een postkantoor, een school en een kerk."

I. Overduin

Fedje (uitspraak: Feie) ligt als een eenzame grenspost op de rand van de open oceaan. Zij is de meest westelijk gelegen gemeente van Noorwegen. Honderdvijfentwintig eilandjes van verschillende afmetingen liggen verdeeld rondom Fedje, dat zelf ruim zeven vierkante kilometer beslaat. Het landschap is voor Noorse termen plat. Echter het hoogste punt ligt 42 meter boven zeeniveau en het gehele eiland is bedekt met moerassen, heide en kleine meertjes. Hoe valt zo'n kleine gemeente te besturen? Wat zijn de problemen? Op het eiland, in het enige café dat op dit eiland te vinden is, heb ik een gesprek met de burgemeester van Fedje: mevrouw Vilgerd Storset Husa.

Na anderhalf uur gereden te hebben met de bus en een half uur gevaren te hebben met de ferry, denk ik dat ik het einde van de wereld heb bereikt. Maar nee: vlak voor het 'eind' rijst er plotseling een eiland op met een goederenhaventje en witte huizen, relatief dicht op elkaar gebouwd. Op de kade staat de burgemeester me al op te wachten. Zodra ik van boord stap, merk ik dat zij een aardige, goed verzorgde vrouw is van middelbare leeftijd. Op weg naar het café Kræmerholmen vertelt zij mij dat zij nu al acht jaar burgemeester van Fedje is. Dit jaar zijn er nieuwe verkiezingen en dat betekent ook dat zij misschien haar laatste weken als burgemeester in gaat. Ze hoopt echter dat ze mag blijven van de bevolking.

Fedje heeft ongeveer zevenhonderd inwoners en is een daarmee een onafhankelijke gemeente met een eigen burgemeester, een eigen gemeentebestuur en een eigen gemeentehuis. Mevrouw Storset Husa is echter geen full-time burgemeester, net als de wethouders dat ook niet zijn. Haar, door het volk van Fedje gekozen functie, beslaat een werkweek van zestig procent. Gedurende de andere veertig procent is zij lerares Noors, Engels en Duits op de enige school van het eiland, welke ongeveer tachtig leerlingen telt. Er zijn echter wel vijf full-time ambtenaren op het eiland die de centrale administratie verzorgen. Het vijf koppen tellende gemeentebestuur kent drie partijen, die de lokale versie zijn van de landelijke partijen. De grootste partij is een lijstverbinding tussen Høgre (conservatief) en Kristeleg Folkeparti (christen-democraten), waar ook de burgemeester lid

van is. De twee andere partijen in het gemeentebestuur zijn Det Norske Arbeidarparti (sociaal-democraten) en Framstegparti (progressief).

Van oorsprong is Fedje een vissersdorp. Daarnaast zijn het loodsen, vuurtoren wachten en de goederen-transport andere belangrijke economische activiteiten. In de provincie Hordaland was Fedje het vissersdorp dat altijd relatief de meeste haring ving. Na het verdwijnen van de grote haringscholen in 1870, werden andere vissoorten belangrijk. De vis werd geruild met de omgevende districten voor wol, graan, aardappels en hout. In het begin van deze eeuw kwam de haring weer terug en moderniseerde Fedje zich snel. Dit betekende dat de eerste boten met motoraandrijving verschenen en dat het eiland voorzien werd van telegraaf en telefoon, waardoor de vissers de nieuwste informatie kregen met betrekking tot het verplaatsen van de visscholen. Ook kregen zij hierdoor meer inzicht in de marktsituatie, terwijl stoombootverbinding met Bergen de vissers verzekerde van een goede prijs voor de vis. Tegenwoordig zijn de vissers verbonden in een door hen gecreëerde Fedje Fiskarlag; een vereniging om hun inkomsten op te drijven. Naast het beroep van 'gewoon' visser zijn er ook walvisvaarders op het eiland, waarvan één de echtgenoot van de burgemeester is. Op het hoogtepunt in de jaren dertig waren er zeven walvisvaartboten die dertig tot veertig mensen van een baan voorzagen. Nu zijn er echter nog maar twee boten, waar de inwoners - en zeker de burgemeester - erg trots op zijn.

Andere traditionele bronnen van inkomsten voor de

bewoners zijn de vuurtoren - die twee mensen (en dus twee families) van inkomsten voorziet - en het loodsstation, noordelijk op het eiland gelegen. Het beroep loodser is van oudsher één van de meest respectabele en legendarische beroepen van Fedje. Vroeger hield dit beroep in dat de schepen die het eiland wilden bezoeken of passeren, langs de honderden eilanden rondom Fedje geloodsd werden door loodsters in hun loodsboot. Dit kon een gevaarlijk beroep zijn, aangezien er vaak reddingsacties gehouden moesten worden in slecht weer. Tegenwoordig echter, verlaten de meeste loodsters het eiland niet meer, maar begeleiden zij de grote olietankers vanaf een moderne ver-

het eiland (nog meer) onrendabel worden. Zal Fedje over honderd jaar leeg zijn? Wat probeert de gemeente hieraan te doen? De gemeente richt zich voornamelijk op het in stand houden of zelfs uitbreiden van de sociale voorzieningen, het subsidiëren van de lokale beroepen en het creëren van nieuwe banen. Er zijn op het eiland meer voorzieningen te vinden dan ik had gedacht. Dit komt door het regiobeleid ('distriktpolitikk') van de nationale overheid. Dit beleid houdt in dat iedereen, waar dan ook, dezelfde voorzieningen tot zijn beschikking moet hebben. Ergo, een gelijkheid ('enhet') van mogelijkheden. Een voorbeeld; in Noorwegen kan een gemeente al eer-

Uitzicht op Fedje

keerscentrale. Een laatst traditioneel beroep dat mevrouw Storset Husa noemt, is het steken van veen, een beroep dat meestal door de vrouwen en meisjes werd bedreven. Echter sinds de invoering van elektriciteit op het eiland, in de jaren vijftig, bestaat dit beroep niet meer.

Dit brengt ons tot de moderne worsteling om de lokale beroepen te beschermen. Het grootste probleem voor Fedje is de dalende arbeidsvraag op het eiland en de landelijke trek naar de grote steden door voornamelijk de jongeren, met het gevolg dat het eiland leeg loopt. Hierdoor zullen ook de voorzieningen op

school starten bij een minimum van zes leerlingen. De gemeente Fedje heeft dan ook een school (een samenvoeging van basis en middelbaar onderwijs), een verpleegtehuis, een postkantoor, een kerk, een multifunctioneel centrum en zelfs een bibliotheek tot haar beschikking. Daarnaast heeft Fedje ook een kleine supermarkt, een gasthuis en diverse vakantiehuisjes op het eiland. Sinds het eind van de vorige eeuw heeft zij ook een bootverbinding met het vaste land. Vroeger was dit vaste land Bergen, maar dat is toch nog ongeveer zeventig kilometer hemelsbreed van Fedje vandaan. Hierna, echter pas in 1970, kwam er een fer-

ryverbinding voor auto's, die reizigers in een uur naar het vaste land bracht. In 1990 werd er een nieuwe kade geopend bij Sævrøy, waardoor de verbinding nu zo kort mogelijk is als zij kan zijn; een half uur. Dit bevordert de mobiliteit van de mensen en zorgt er hopelijk voor dat de inwoners zich minder opgesloten voelen en op het eiland blijven wonen.

Daarnaast promoot het gemeentebestuur ook vele culturele activiteiten. Het multifunctioneel centrum, gebouwd in 1905, is het eindproduct van vele uren vrijwilligerswerk. Het gebouw is sindsdien gebruikt voor Kerstvieringen, partijtjes, zondagsschool, missie bijeenkomsten, begrafenissen en verjaardagen. Na de oorlog werden de barricades van de Duitsers door de inwoners gebruikt als jeugdclub en dorps huis. Volgens de burgemeester is er veel gaande op cultureel gebied; Fedje heeft een voetbalvereniging, sportverenigingen en een theatergroep. Zingen en muziek is altijd al erg belangrijk geweest voor het eiland. Momenteel zijn er vier koren, een schoolorkest, een volksdansgroep en een paar popgroepen in Fedje. De bibliotheek en de vrije tijdsvereniging zijn nu belangrijke ontmoetingsplaatsen. Fedje is ook de kleinste gemeente in heel Noorwegen met haar eigen bioscoop. Hier wordt één keer in de week een (recente) film vertoond. De gemeente vindt het culturele leven belangrijk voor het behoud van een leefbare gemeenschap.

Ook het gasthuis Kræmerholmen fungeert momenteel als een trekpleister. Het gasthuis bestond al in 1658 als handelspost en diende ter bevordering van de ruil tussen Bergen en de rest van het land. Echter na 1890 stopte Kræmerholmen met de ruilhandel en het gebouw werd een woonhuis. In 1971 werd het huis door de gehele gemeenschap gerenoveerd met het oog op de cultuurhistorische waarde van het (verwaarloosde) gebouw. In 1991 werd Kræmerholmen geopend als gasthuis en om de capaciteiten uit te breiden werden er hutten gebouwd in de buurt van de oude handelspost voor toeristen, vissers en handelaars. Op de zolder van Kræmerholmen bevindt zich sinds kort een klein museum. Ook dit is dus een strategie van de gemeente om Fedje 'levend' te houden, net als de aanleg van enkele wandelpaden en de bouw van enkele vakantiehuizen om toerisme te bevorderen.

Met betrekking tot het bevorderen van de arbeidsvraag, is het de gemeente gelukt om twee grote be-

drijven naar het eiland te krijgen, die voor een groot deel van het aanbod van banen zorgen. Er is nu een zalmrokerij en een tinfabriek op Fedje. De rokerij werd in 1990 opgezet en is honderd procent in handen van een Deense fabrikant. De rokerij koopt zalm op uit het hele land, fileert of rookt de zalm, pakt haar in en transporteert haar voornamelijk naar Japan en de Verenigde Staten. De rokerij zorgt voor vijftig arbeidsplaatsen op het eiland. De tinfabriek bestaat sinds 1988 en heeft 34 werknemers in dienst. De gemeente hoopt nog meer bedrijven naar het eiland te lokken, maar het ziet er voorlopig niet naar uit dat dit ook daadwerkelijk gaat lukken.

Alhoewel de gemeente er dus redelijk in slaagt om de voorzieningen op peil te houden en nieuwe bedrijven aan te trekken, loopt het eiland nog steeds leeg. Een onderzoek onder de jongeren heeft ook vast gesteld dat meer dan dertig procent niet zijn leven lang op het eiland zou willen wonen. Het zal mij dan ook benieuwen wat de toekomst brengt voor deze unieke gemeente. Ik ben hier vrij negatief over. Als ik over het eiland wandel en in twee uur alle wegen heb belopen, kan ik mij niet voorstellen dat iemand hier zijn hele leven zou kunnen wonen. Maar ach, ik ben dan ook een echte Leidenaar en dus opgegroeid onder de rook van de Randstad.

Op de weg terug naar de ferry, maak ik nog wat foto's van het prachtige eiland. Een oude man schiet mij aan en zegt dat ik vanaf het huis van zijn buurman mooie foto's zou kunnen maken. Terwijl ik met hem meeloop, vertelt hij mij; 'Fedje har en kafé, en butik, en sykehjem, en skole og en kirke. Likeledes by- en...Fedje er paradiset...'¹

Heeft het gemeentebestuur van Fedje dan toch succes?

Iris Overduin

Derdejaars studente bestuurskunde te Leiden

¹ Fedje heeft een kafé, een winkel, een verzorgingstehuis, een school en een kerk. Net als de stad. Fedje is het paradijs...

Consent

The From Here

a column by H. George Frederickson

The Solution to Title Creep

Our friend Paul Light has produced a splendid report detailing the use of new titles in the upper levels of the President's Cabinet. Light points out that this is known as title creep. What Light didn't mention is that the person in charge of titles in the White House has the title The Title Creep. In the past six years The Title Creep has come up with the following titles and Light supplies the number of persons holding the indicated title:

Chief of Staff to the Assistant Secretary	21
Principal Deputy Assistant Secretary	64
Associate Principal Deputy Assistant Secretary	1
Deputy Assistant Secretary	484
Principal Deputy to the Deputy Assistant Secretary	5
Deputy to the Deputy Assistant Secretary	1
Associate Deputy Assistant Secretary	42
Assistant Deputy Assistant Secretary	16
Principal Associate Assistant Secretary	6
Associate Assistant Secretary	148
Chief of Staff to the Associate Assistant Secretary	2
Deputy Associate Assistant Secretary	66
Assistant Assistant Secretary	220
Deputy Assistant Assistant Secretary	82

The American people will not sit still for the title Associate Deputy Assistant Secretary. Nor will the American people tolerate the title Principal Associate Assistant Secretary. But the title which annoys us most belongs to the 220 political appointees who answer to the title Assistant Assistant Secretary. We are annoyed because our word processors will not accept such a silly title.

The publication of the Light Report and the exposé of the work of The Title Creep have resulted in a good bit of ridicule, not to mention serious criticism of the Administration. Critics charge that these titles fail to communicate the duties of those who hold them. They also point out that such titles lack creativity, and they blame The Title Creep for this.

In response to this criticism, The Title Creep has been downsized and the Vice President's Reinventing Government staff has taken over. Of course they immediately contracted the whole matter out to the prestigious Center for Research and Analysis of Higher

The American people will not sit still for the title Associate Deputy Assistant Secretary.

Personnel (CRAHP). So far CRAHP has come up with a creative and even artistic approach to the matter of titles for political hangers-on in the upper cabinet chambers. CRAHP reasons that the words "deputy," "assistant," and "associate" all describe people who help out. They note that there are splendid examples of titles for such helping positions. The first, and the President's personal favorite, is Guy. This title originally belonged to George Stephenopolous. It is being brought into the Cabinet so from now on the Undersecretary of Interior will be called The Interior Secretary's Guy. There would also be The Agriculture Secretary's Barney, the Secretary of State's Sancho, and the Secretary of Commerce's Robin (Robin will not be required to wear tights). Finally, there is The Secretary of Health and Human Service's Watson, and the Secretary of Housing and Urban Development's Dude. The President's advisors reason that the American people will know in an instant what these titles mean.

We come now to the question of helpers for the helpers. CRAHP decided to be honest and admit that most of the persons appointed to these positions are the political friends of those in power. So, the following titles have been adopted: The Sidekick to the Interior Secretary's Guy. Another will be The Chum of the Agriculture Secretary's Barney. If there is more than one chum, their title will be One of the Chums of the Agriculture Secretary's Barney. It is important to distinguish among the chums, they suggest The Main Chum of the Agriculture Secretary's Barney.

Because the Secretary of State's Sancho has diplomatic responsibilities, in order to impress diplomats of other countries, his helper will be called Aide de Camp to the Secretary of State's Sancho.

If the Secretary of Commerce's Robin requires help, the helper's title will be Robin's Buddy; if there are several then they all have the title One of Robin's Buddies, and their leader would, of course, be Robin's Best Buddy.

There are some Cabinet helper positions that do not readily lend themselves to such popular and well received titles. In these cases CRAHP suggests the popular title Person. For example, someone

helping the Secretary of Labor will be the Secretary of Labor's Person. The other helpers in the Department of Labor will simply be known as the Secretary of Labor's People. This will enable the Secretary of Labor to say to the Secretary of Education, "My People will call your People." It is important to point out that just because the Secretary of Labor actually has people, it is not a violation of the Constitutional prohibition against involuntary servitude, except in the case of Rom Emenuel, recently freed by President Clinton.

These new titles should reduce the ridicule presently being heaped on the Administration. Your reporter has noted, however, that CRAHP did not recommend new titles for the Reinventing Government staff. It is important to remember that the Reinventing

Government staff reports to the Vice President, who is himself a helper to the President. How about The Apostrophe to Bill's Friend Al.

Finally, we find no evidence to support the ugly rumor that President Clinton once referred to cabinet secretaries Shalala and Reich as his elves.

H. George Frederickson is the Stene Professor of Public Administration at the University of Kansas and the author of *The Spirit of Public Administration* (Jossey-Bass, 1997).

PA Times invites your opinions regarding issues addressed in this space, or on any other public management issues. Please send your comments or letters to the editor at: ASPA, PA Times/Consent, 1120 G Street, NW Suite 700, Washington, DC 20005 or e-mail us at: info@aspanet.org. The viewpoints expressed in the Consent section of PA Times are the individuals' and are not necessarily the viewpoints of ASPA or the organizations they represent.

Do you have a question for an ASPA staff member?
Here's how to reach us:
call (202) 393-7878 fax (202) 638-4952, or

Mary Hamilton Executive Director mhamilton@aspanet.org	Darrel Townsend Accounting Associate dtownsend@aspanet.org
Sarah Spradlin Deputy Director/Fundraising sspradlin@aspanet.org	Christine Jewett Communications Associate cjewett@aspanet.org
Patricia Woodward Director of Membership pwoodward@aspanet.org	Cassandra Richardson Membership Associate crichardson@aspanet.org
Mahendra Shah Director of Finance mshah@aspanet.org	Delores Love-Toye Accounting Assistant dtoye@aspanet.org
Erik Bergrud Director of Chapter/Section Relations ebergrud@aspanet.org	Pharolda Scott Office Manager pscott@aspanet.org
Terrie Moses Meetings Manager tmoses@aspanet.org	Patrick Mullane Chapter/Section Relations Assistant pmullane@aspanet.org

Papers from the 1999 Orlando Conference can be ordered from ASPA's website at
www.aspanet.org
Paper abstracts will be posted to make ordering easier.

VADER
je je

SNAPTE TOCH AL NIET

waar je
waar je

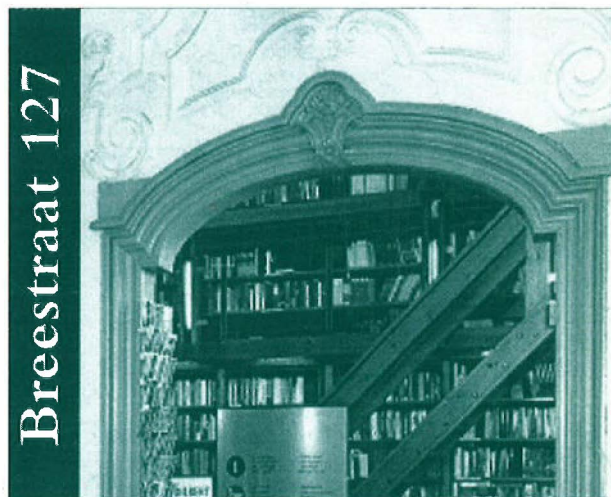
MEE BEZIG was

 CAP GEMINI
Ideas People Technology

www.capgemini.nl

Studeren in Leiden?

Daar kun je ons
wel bij gebruiken!

Kooyker Ginsberg ^{*})

**) Meer dan 100.000 boeken in voorraad...*

Breestraat 93 & 127 / Leiden Tel. (071)5160500